

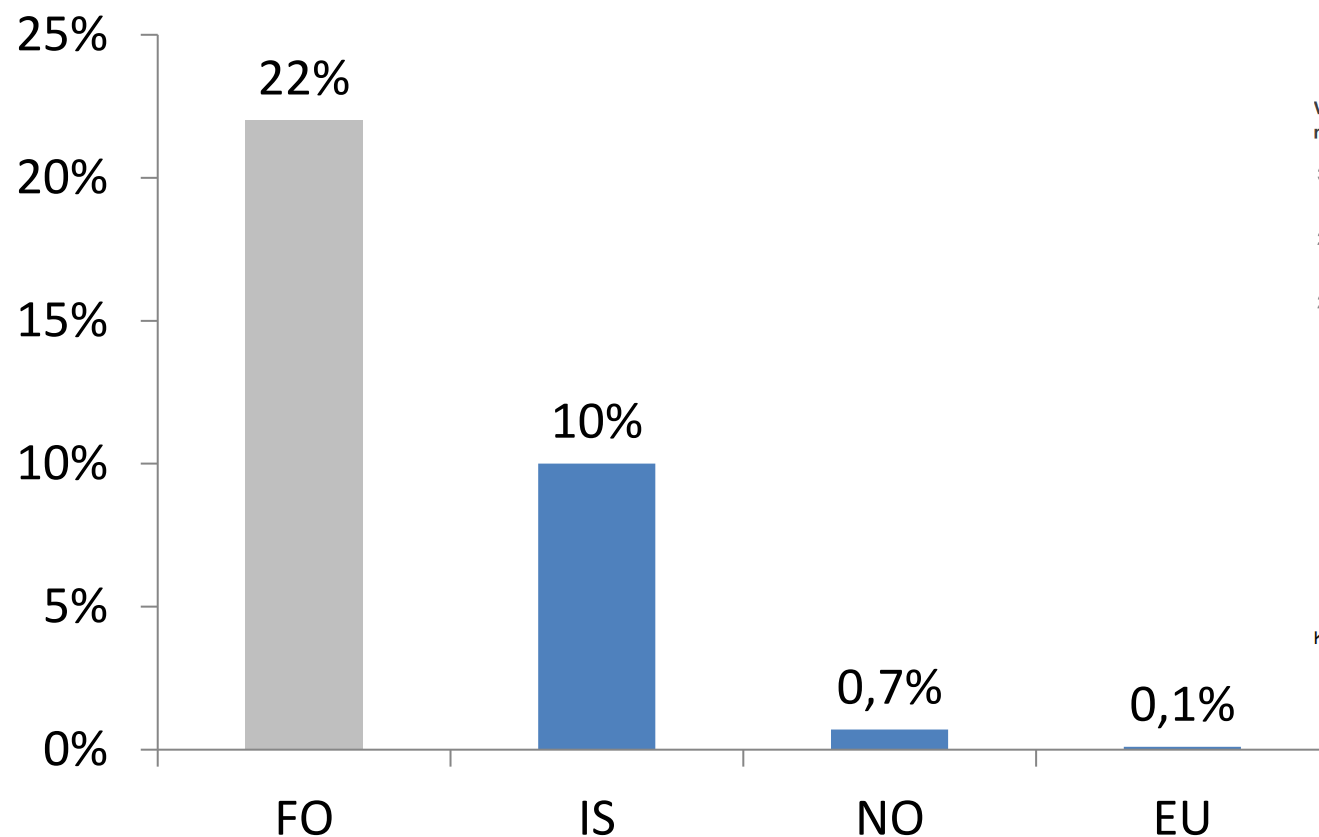
Føroyskur fiskivinnupolitikkur

síðan 1977 til í dag

Hans Ellefsen, Fróðskaparsetur Føroya

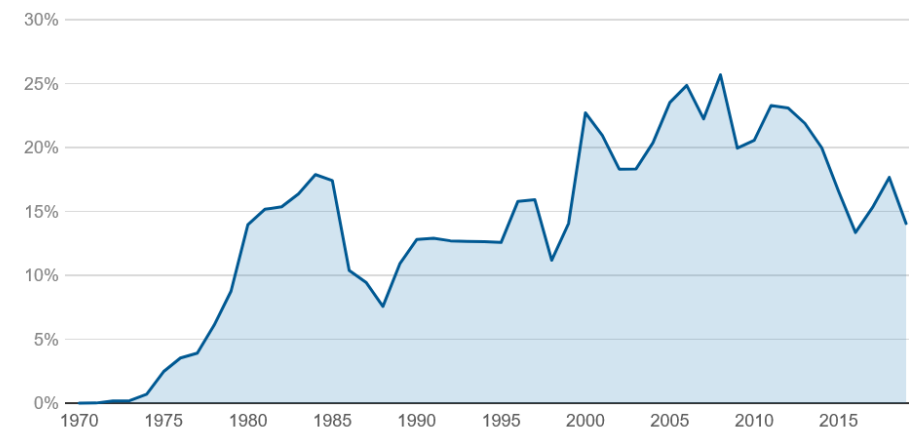
Vísindavøka 21. september 2021

Fiskvinna (íroknað aling og fiskavirking) sum partur av BTÚ (2007)

Oljuvinnan í Noregi % av BTÚ

Verdiskaping í oljunæringin sum andel av Norges totale BNP. Inkluderer utvinning, tjenesteleveranser og rørtransport.

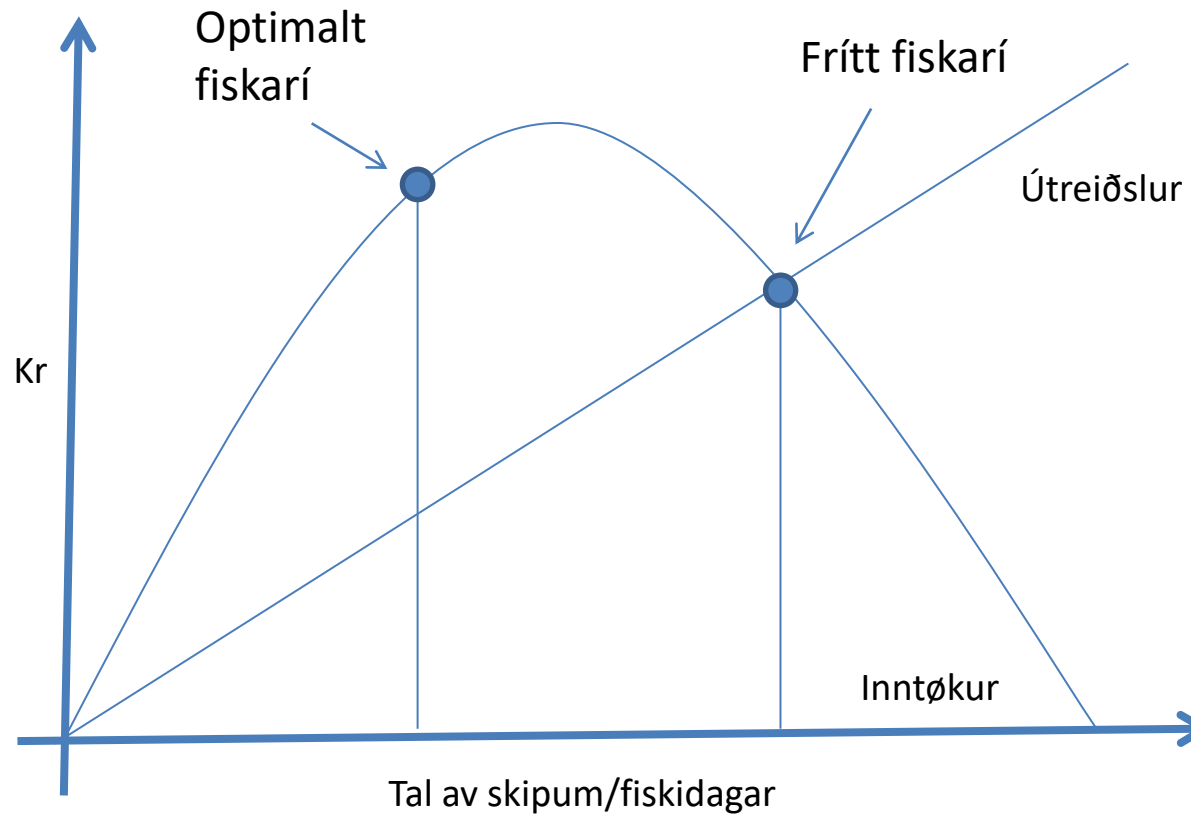
Kilde: SSB

Aftenposten

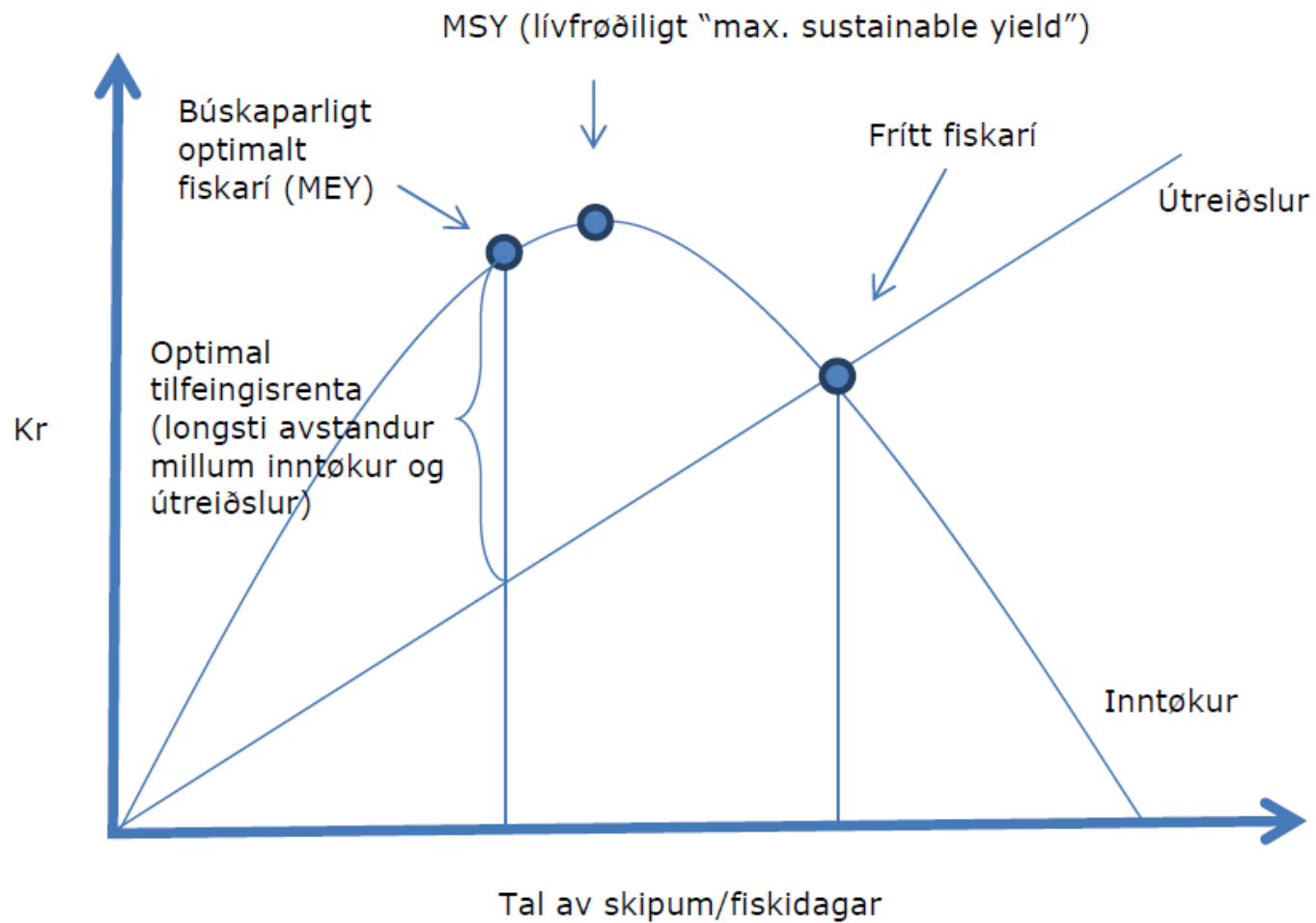
Okkara fiskifør

Bólkur	Loyvir 2015	Landingar virði mió.kr.	%
Bólkur 2: Størri trolarar >400 hp	35	551	18.3 %
Bólkur 3: Línuskip > 110 grt	18	224	7.4 %
Bólkur 4: Størri útróðrabátar >15 grt			
4A: Línubátar 15-110 grt	9	9	0.3 %
4B: Minni útróðrar trolarar < 500 grt	13	37	1.2 %
4T: Minni trolarar > 55 grt < 500 hp	7	44	1.5 %
Bólkur 5: Smærri útróðrabátar < 15 grt (lína og snella)			
5A: Full tíðar fiskimenn	20	26	0.8 %
5B: Part tíðar fiskimenn	280	23	0.8 %
Pelagiskt ella fjarfiskifør	17	2075	69.0 %
Annað (t.d. garnaskip)	13	24	0.8 %
Total	412	3012	100 %

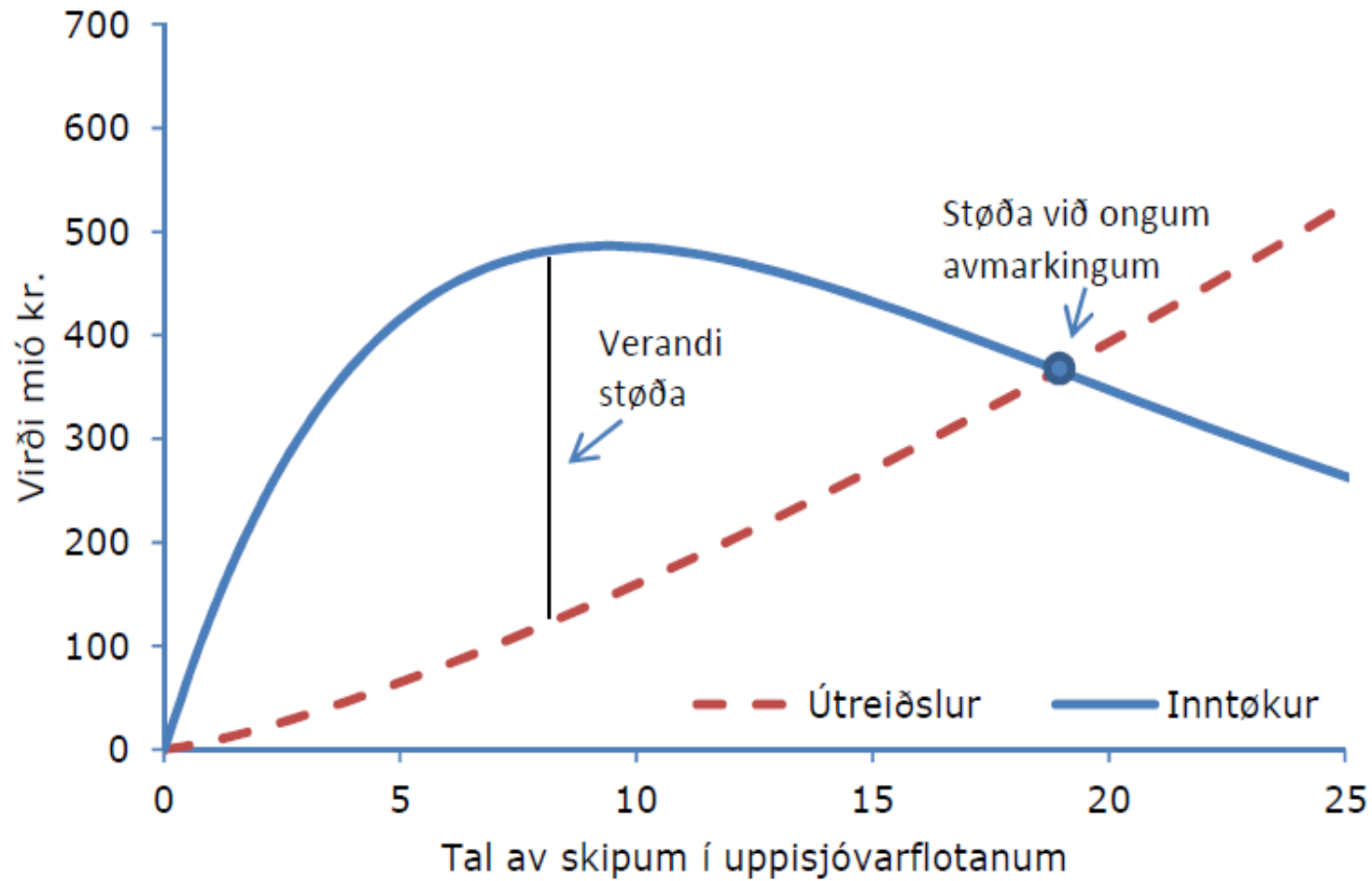
Hví regulering? Fiskarí búskaparmodel

Fiskarí búskaparmodel

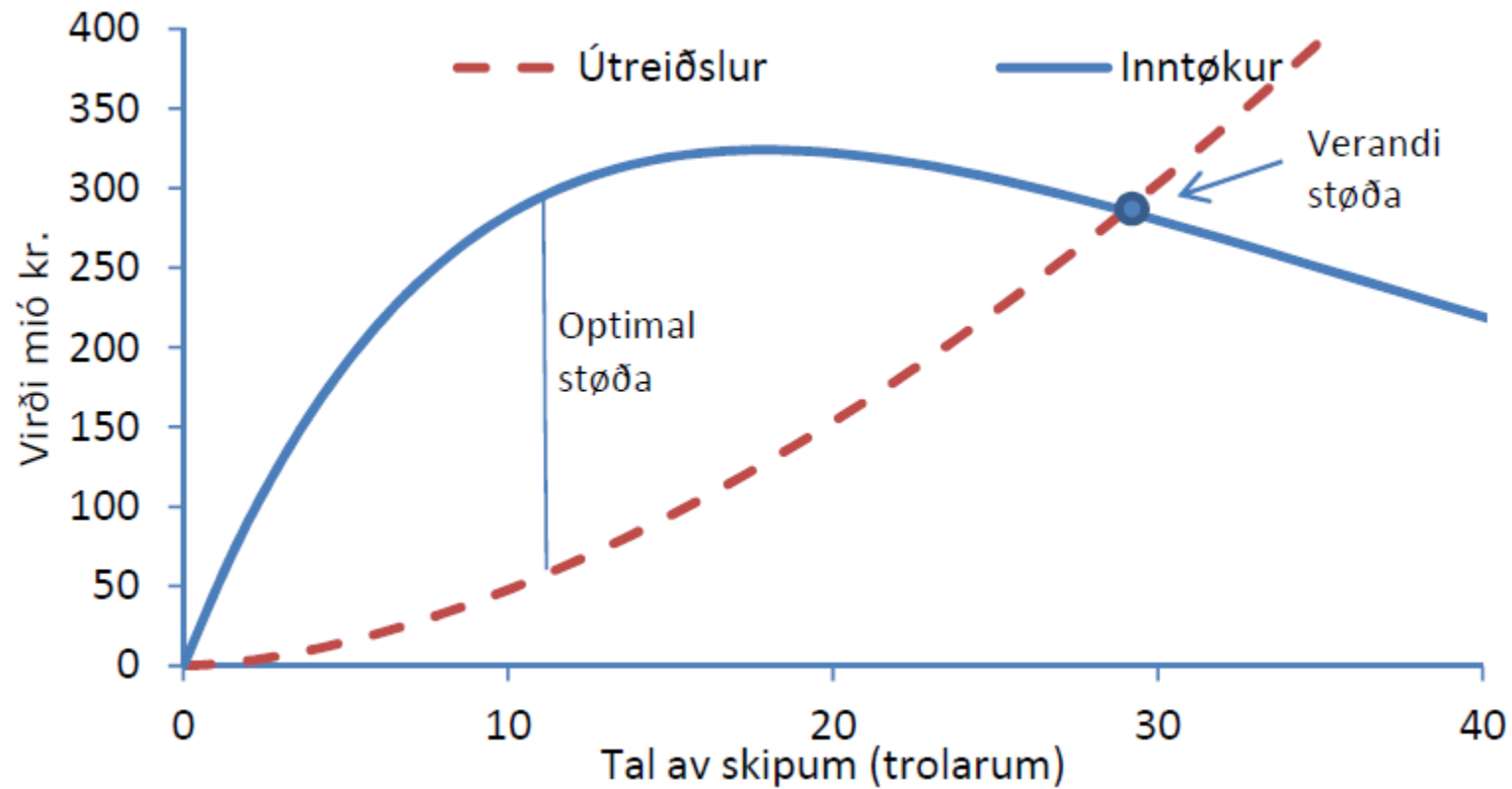

Roknidømi

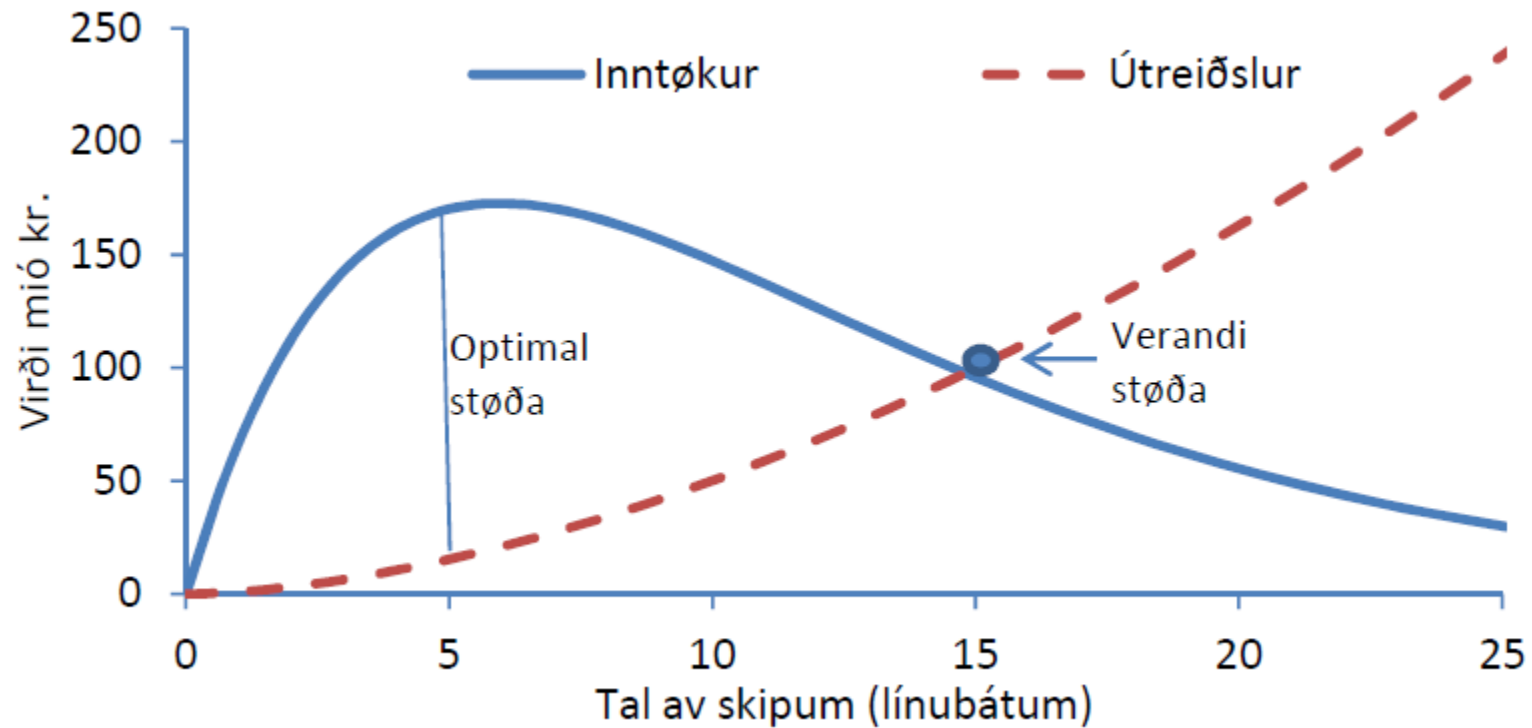

Mynd 12. Roknidømi um uppsjóvarflotan

Optimalt tal av trolarum

Optimalt tal av línuskipum

Háttur at rokna tilfeingisrentuna

Umsetningur

- minus allar kostnaðir uttan til lön og kapital

= Virðisøking

- minus 'vanlig' lön og minus 'vanligt' kapital avkast

= Tilfeingisrenta

Mynd 4. Háttur til útrokning av tilfeingisrentu

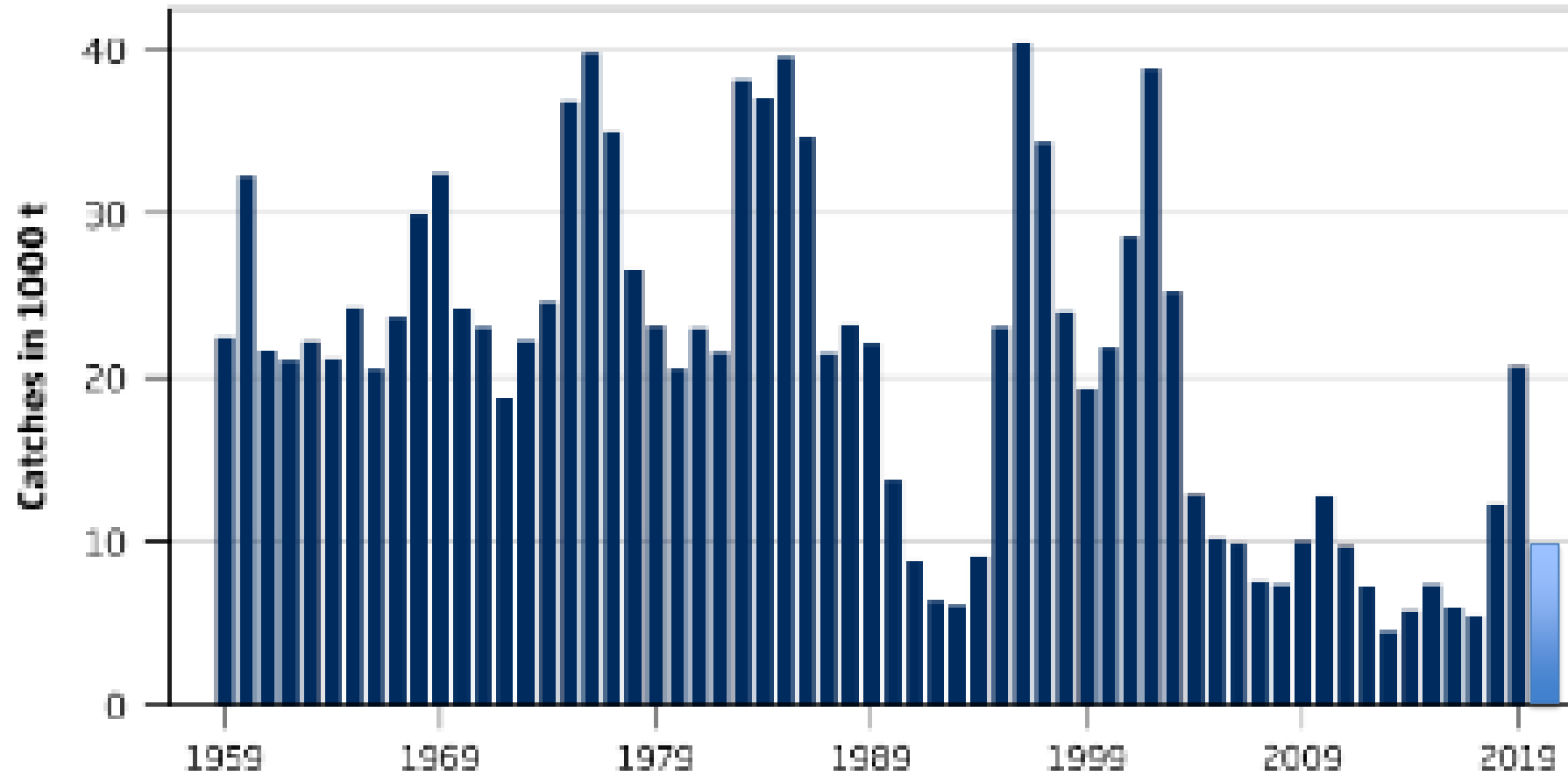
Tíðarskeiðini

- 1977-1994 Fiskimarkið verður flutt út, fríur fiskiskapur og studningsskipanir
- 1994-1996 Útlenskar loysnir, ITQ, útblaking
- 1996-2018 Fiskidagaskipan frá 'vinnuni' og pelagisk boom
- 2018-2020 Fiskidagaskipan og partvís uppboðssøla
- 2020- Aftur til støðuna undan 2007, men við tilfeingisgjaldi

1977-1994

- Í 1977 verður fiskimarkið flutt út, skipini koma 'heim'
- Veðhald fyri skip
- Ráfiskagrunnur fyri at 'stabilisera' prísir
- 1987 fyrsta fiskivinnulógin
- 1992 toskafiskiskapurin minkar ógvusliga og fíggjarkreppa

Toskafiskiskapur undir Føroyum

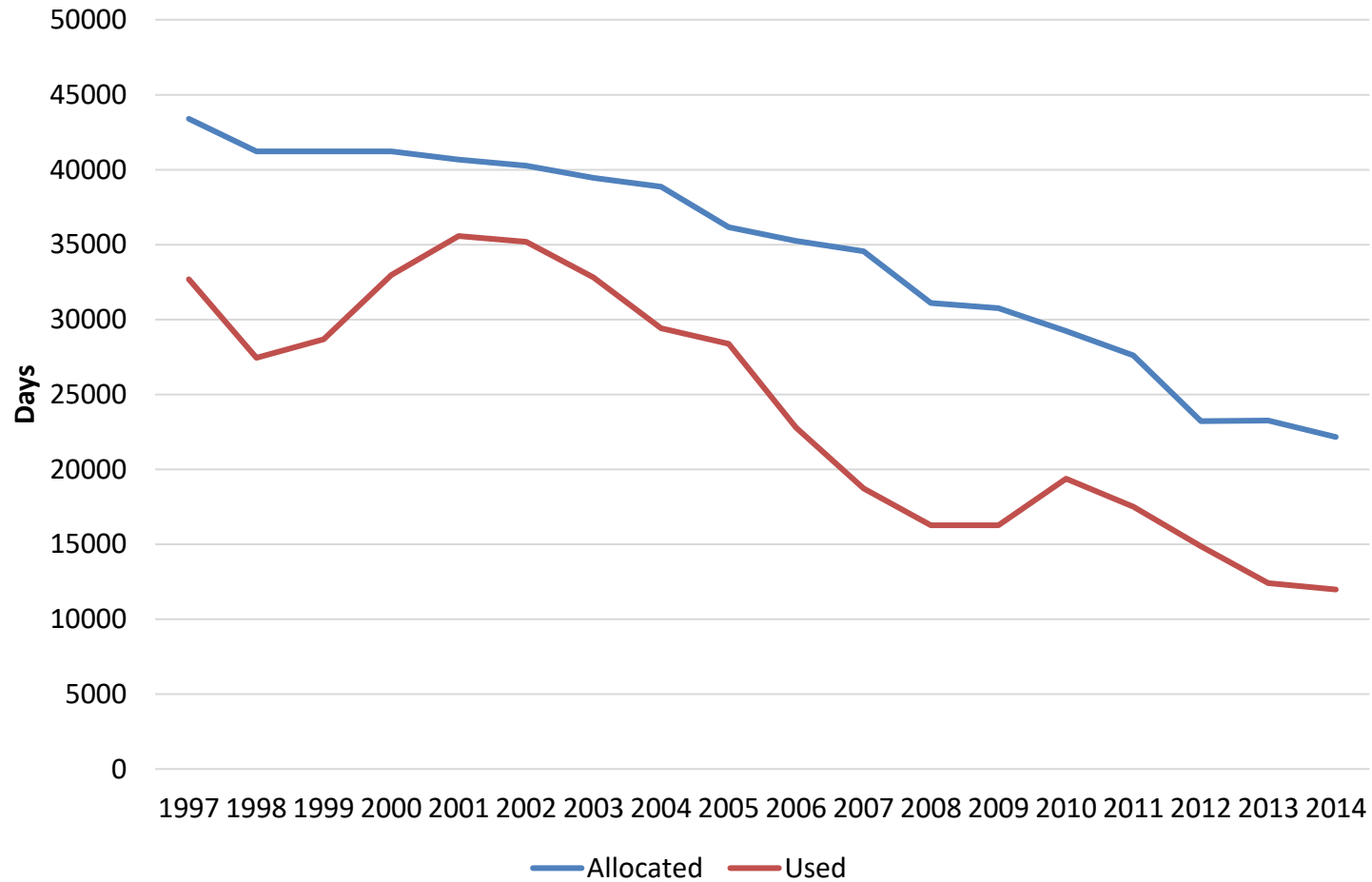
1994-1996

- Kreppuloysnir fyri føroyska fiskiflotan
- ITQ kvotuskipan við inspirati3n frá Íslandi
- Útblaking og 3n3gd millum fiskimenn um ikki at kunna fiska 'frítt' tá so n3gvur fiskur var

1996-2018

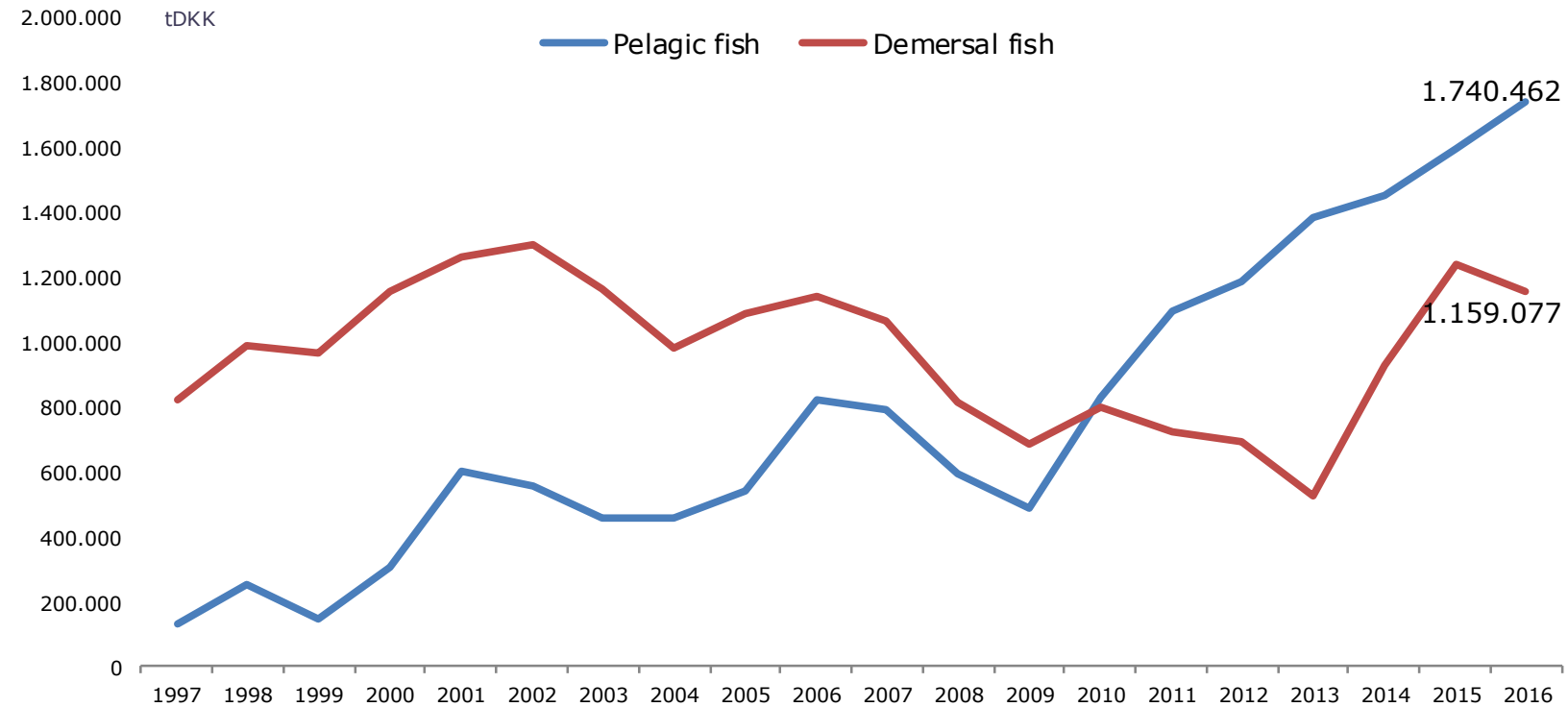
- Fingu eina fiskidagaskipan fyri heimaflotan
- Fyrstu tíðini gekk tað eisini fínt, men frá 2004 hevur fiskiskapurin eftir toski ikki ordiliga tikið seg upp
- Uppisjóvar fiskiskapurin verður nógv størri, fyrst svartkjaftur
- Krúnborg verður selt í 2005, loyvini søgd upp til 2018
- Makrel fiskiskapurin tekur seg upp frá 2010
- Nýtt makrel býti, royndaruppboðssølur

Fiskidagar eru minkaðir, men...

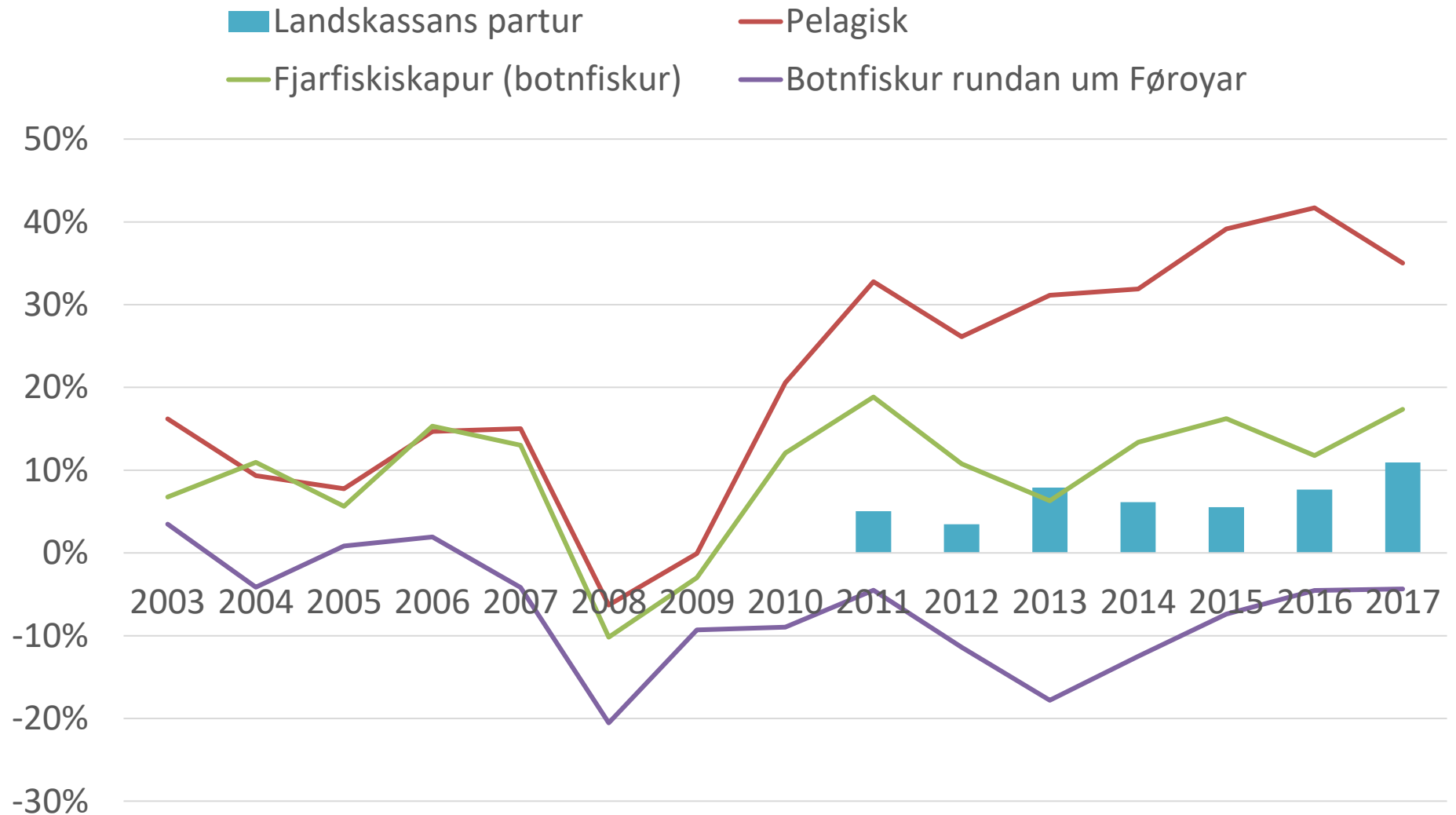
Landingarvirðir pelagískt vs. botnfiskur

Landing value divided into pelagic fisheries and demersal fisheries 1993-2016

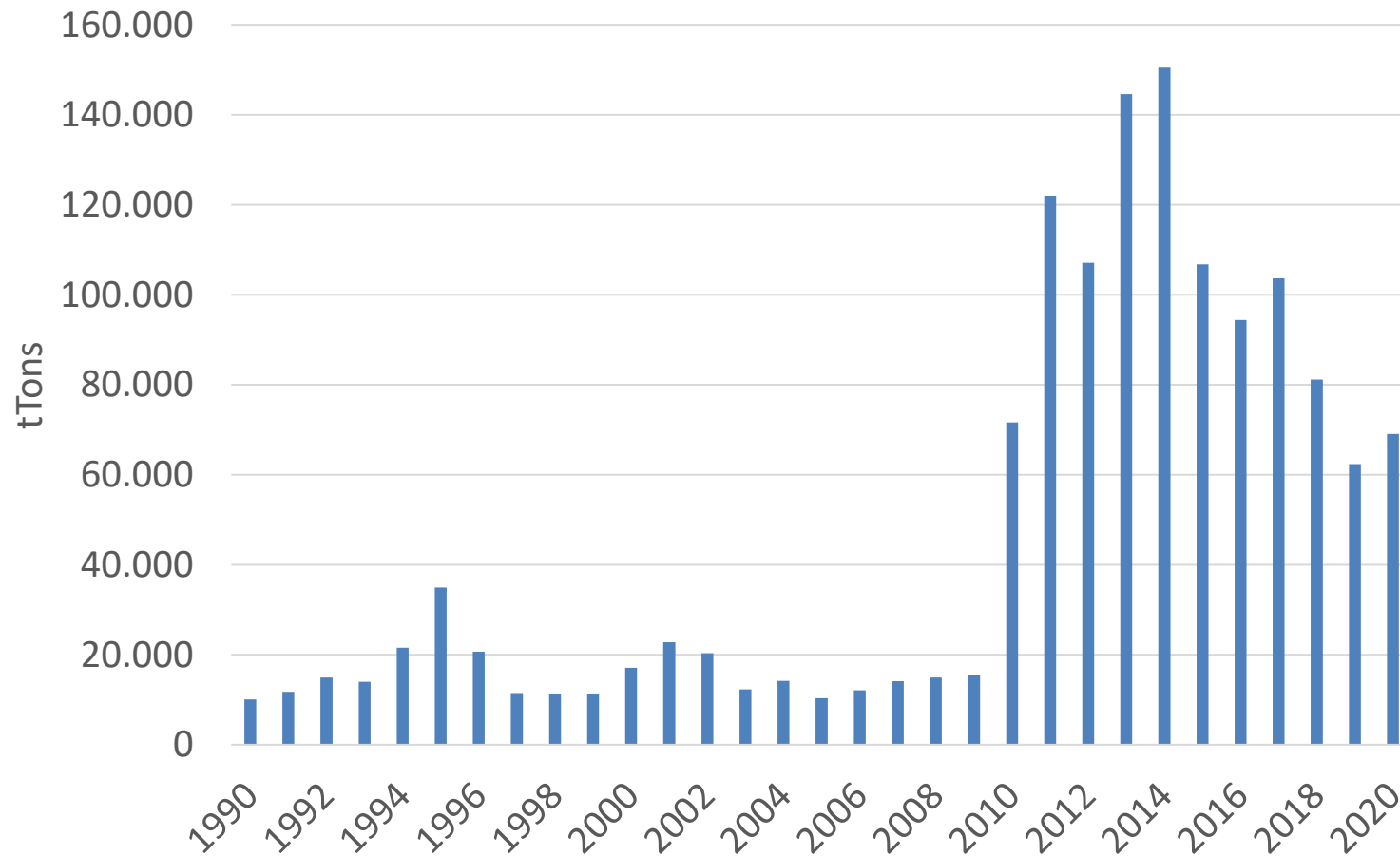

Source: Vørn

Úrslit pelagískt vs. botnfisk í mun til landingarvirðið

Makrel fiskiskapur hjá føroyskum skipum

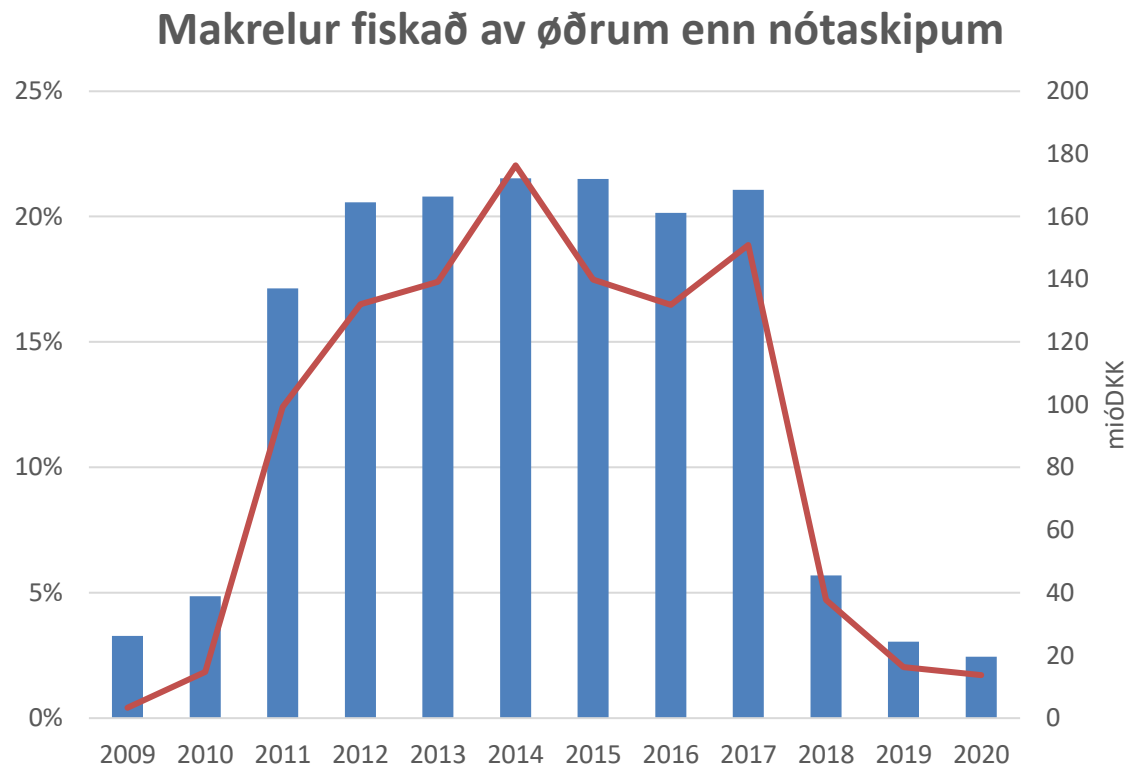
Makrel býtið frá 2011 og fram

- Verður búið við kunngerð – dæmi frá 2017
- Búið til (nærum) allar skipabólkar
- <https://logir.fo/Kunngerd/138-fra-22-12-2016-um-at-skipa-fiskiskapin-eftir-makreli-vid-fiskiforum-undir-foroyskum-flaggi>

Nótaskip	52.959	58%
Ídnaðarskip	11.212	12%
Verksmiðjutrolarar (altjóða)	2.813	3%
Rækjuskip	2.813	3%
Par- og lemmatrolarar (bólkur 2)	19.468	21%
Útróðrabátar (4A, 4B og 5), garnaskip o o.	812	1%
Trolbátar (bólkur 4T)	1.905	2%
Samantalt	91.983	100%

Hvussu stórir partur av makrel kvotuni er ‘fiskað’ av øðrum bólkum

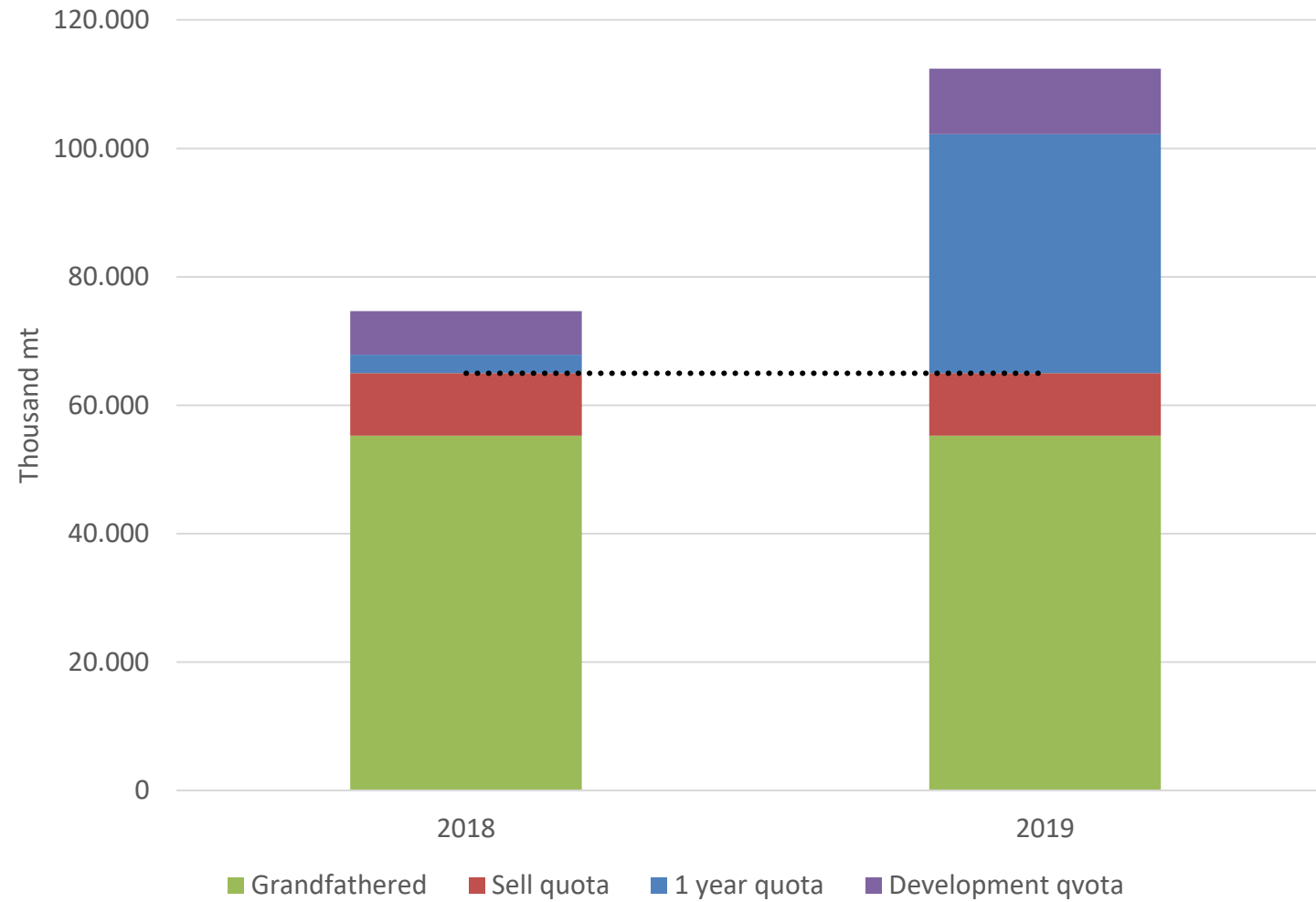
- Myndin vísur tøluni frá 2009 tá makrel ‘ævintýrið’ byrjar
- Fjaldur studningur til fiskivinnuna uppá 80 mió. kr. um árið

2018-2020

- Táverandi lóg varð uppsögð til 1. januar 2018
- Nevnd sett at gera nýggja lóg í 2016
- Nýggj fiskivinnulóg 2018, stór mótstøða frá ‘vinnuni’
- Uppboðssøla av pelagiskum rættindum og rættindum í Barentshavinum
- Kláraðu ikki at taka fiskidagaskipanina burtur

Uppboðssölur av rættindum - norðhavssild

Prosent av samlaðu rættindunum á uppboði

- Royndar uppboðssølur 2016-2017
- Støddin á uppboðnum varierar við hvussu stór kvotan var

	2016	2017	2018	2019
Blue Whiting	7%	15%	25%	25%
Mackerel	10%	11%	15%	15%
Herring	8%	40%	19%	46%
Barents Sea Norway	10%	10%	17%	15%
Barents Sea Russia	10%	10%	17%	15%

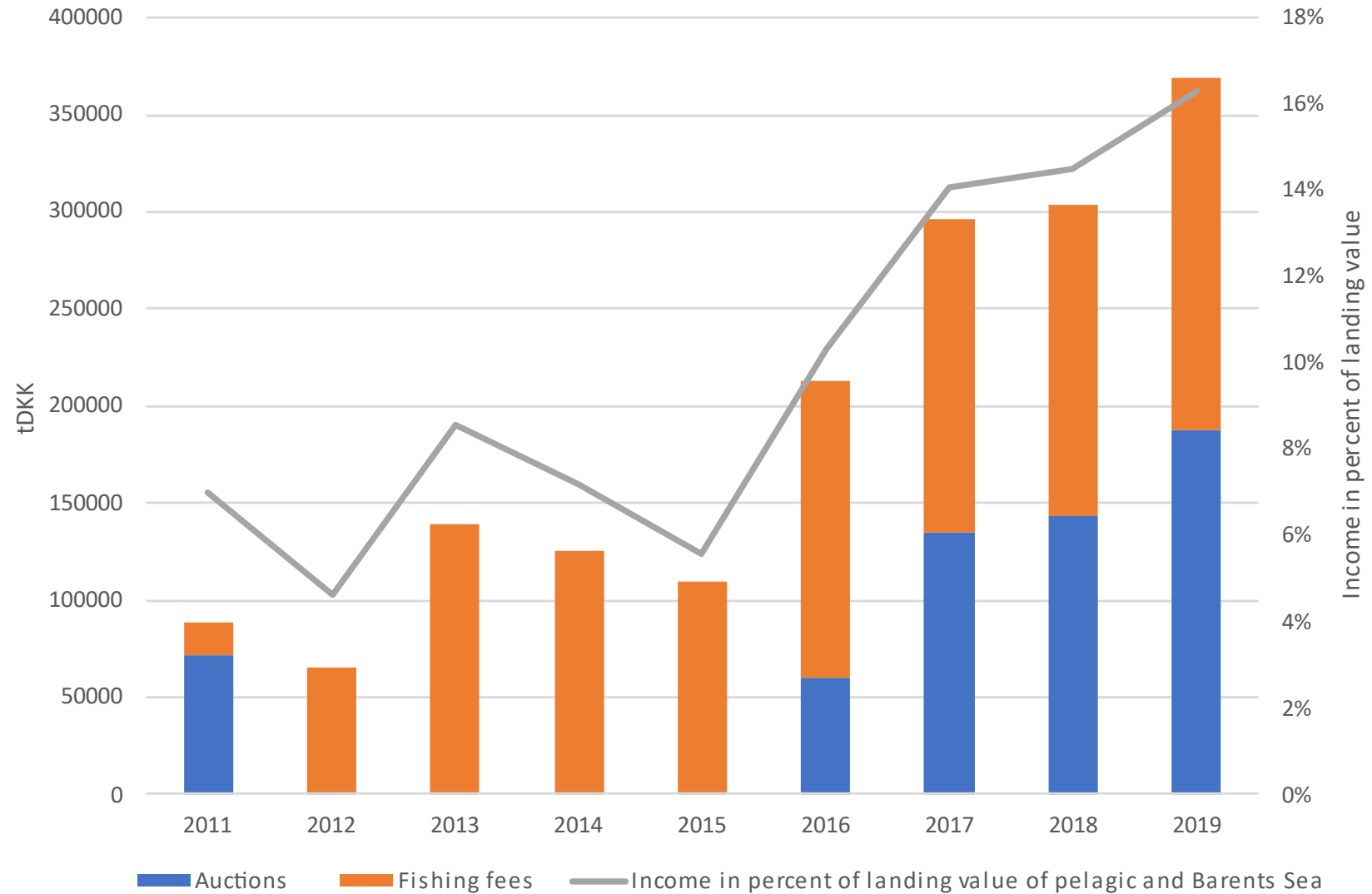
Úrslit frá uppboðssølunum

- Prísirnir høgir á uppboðnum (tó nøkur undantøk)

DKK/kg and % of average price	2016	2017	2018	2019
Blue Whiting	0,11 (5%)	0,24 (17%)	0,45 (27%)	0,42 (20%)
Mackerel	3,66 (50%)	3,18 (46%)	4,77 (70%)	6,62 (78%)
Herring	3,58 (52%)	1,51 (41%)	2,50 (36%)	2,41 (57%)
Barents Sea (Norway)	4,50 (25%)	3,01 (16%)	3,10 (16%)	8,31 (42%)
Barents Sea (Russia)	3,15 (18%)	2,47 (13%)	1,82 (9%)	7,18 (36%)

Year	1 year		3 years		8 years	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Blue whiting	0,45	0,42	0,6	0,46	0,66	0,46
Mackerel	4,77	6,62	5,11	6,62	6,1	6,62
Herring	2,5	2,34	2,75	2,32	2,95	2,46
Barents Sea NO	3,10	8,31			3,20	6,00
Barents Sea RU	1,82	7,18	3,20	6,00	3,20	6,00

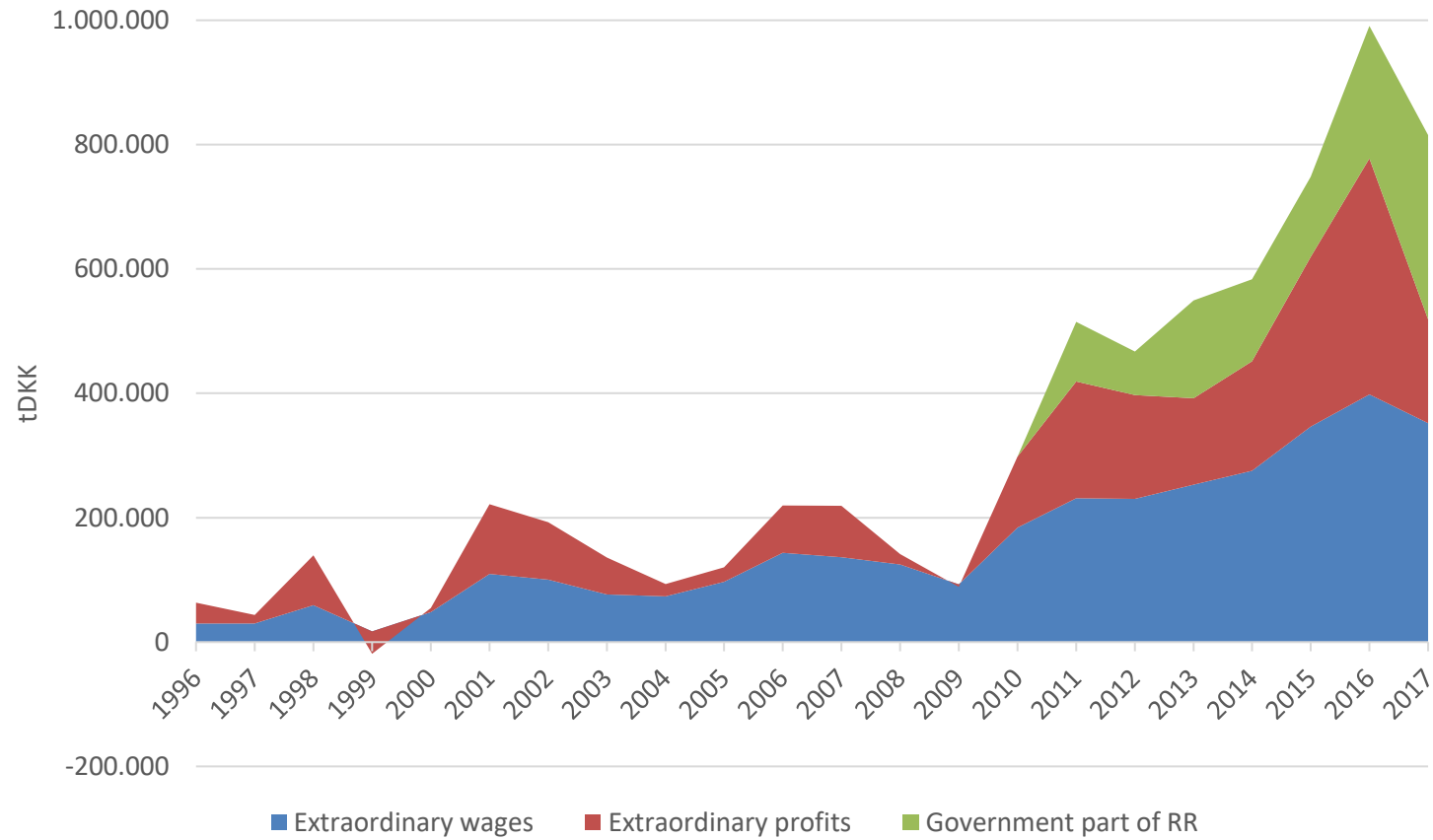
Inntøka hjá Landskassanum

2020-

- Nú er so fari aftur til 2007, til áðrenn loyvini vórðu søgd upp
- Eingin uppboðssøla, hægri tilfeingisgjald fyri makrel og Barentshavið
- Makrel 1 kr/kg → 1,50 kr/kg
Sild 0,75 kr/kg → 0,65 kr/kg
Svartkjaftur 0,25 kr/kg
Barentshavið 0 kr/kg → 0,50 kr/kg
- Tilfeingisgjaldið ásett, so inntøkan er uml. 300 mió. kr
- Tó langt frá útroknaðu tilfeingisrentuni...

Tilfeingisrenta í pelagiska flotunum

Niðurstøður

- Fyrst (nærum) eingin regulering (1977-1994). Síðan krøv uttanifrá (1994-1996), sum ‘vinnan’ ikki dámdi. So lítil og eingin regulering av botnfiski (minkandi stovnar) og stórur vøkstur í pelagiskum fiski serliga frá 2010 (1996-2018). Roynd at regulera atgongdina (2018-2020), sum ‘vinnan’ ikki dámdi. Nú verður so aftur fari til upprunan, men tað endar nokk ikki her... (2020-)
- Vit hava enn ikki funnið tað ‘røttu’ reguleringina. Týðningarmikið fyri okkum at hava góða regulering. Men samstundis er tað trupult, tí tað er so nógv søga í fiskivinnuni

Vísinda) *vøka*